

مندای و چیرک شاعر. خرت، ب نمون. ئرس لان حسان

برای

مژووی چیرک شاعر لئد بی کوردی ب گشتی و ئد بی مندایان ب تایبـت دـرینـد و شاعیران و نووسـرانـی کوردیش ئاوـییان لـداوـتـو و ب نووسین و وـرگـان، مـیـکیان خستووـت سـر خـرمانـی چیرک شاعری مندایان و خـرمانـکی پـیت و بـرکـتیان و سـریـک ناو.

چیرک شاعر، ل چیرک و شاعر پکها توو، واتا هـم چیرک و هـم شاعر و ب شاعر چیرکمان ب دگـگـتـو و یان (لـووـخـساردا شاعر و لـناوـکـیشدا چیرک). بـنـما و پـویستید سـر کـییـکانـی شاعر و چیرکـیشـی تـدایـ). کـواتـ چیرک شاعر بـنـماکانـی چیرک و شاعریشی تـدایـ و لـچیرک شاعردا هـم شاعر و هـم چیرک بـهـموو بـنـماکانـیا و دـخوـنـینـو.

داهـنـری چیرک شاعر

شاعیری فـرـنـسی (لاـتـین: ۱۶۲۰- ۱۶۹۵) بـداهـنـر و پـشـنگی چیرک شاعری ئفسانـیی بـ مندایان لـجـهانـدا ناسراو و چیرک شاعری بـ مندایان نووسیو و وـرگـدراونـت سـر زـربـی زمانـکانـی گـلانی جـهان بـزمانـی کوردیشـو.

شاعیرانی کوردیش بـنووسینی چیرک شاعر ئد بیان دـووـمـند کردوو بـتایبـتی ئد بی مندایان، ل ئحمـد شوقی بـچـاک کورد بگر تا بـکـس و پیرمـرد و زوـر و لـتـیف هـمـت و ئستـیش ئمین محـمـد و عـلی حـمـمـشید بـرزنجی و فـرید اژین و...هتـد.

فرید اژین و چیرک شاعری مندایان

فرید اژین شاعیرکی گنجی شاری سنـی ژهـاتی کوردستان و چیرک شاعر دـنووسـت و لـوبواردا جـپـنجـی دیار و چـند جارک خـاتـکراو و لـردا دـمـوت ئاوـک ل چیرک شاعری (خرت) بـمـو، ک چیرک شاعرک و دیکـمـمـمـشتک لـنـمونـی خـرواری وانین ب شاعرکانی دیکـی.

چیرک شاعرک

باسی بـچـک سـمـرـیک (خرت) دـکات دوا و وـرگـرتنی مـمـت لـدایکی تا ب یاریکردن (کایـکردن) لـما بـچـتـد، هـر چـند دایکی

په دې دودونه زه د دوورنې کولونکو، په عامه د پاریکړدنې وې (کاپې کړنې وې) له بېرې نامننه و له ما د دوورنې کولونکو وې و په ما وې نازاننه تا د گاتو په ردېک و له وې د ننگېک د بیستنه و سرنج د دات د بیننه وویي، په چکې سمېر کې زه د ترسېت، په عامه قېلېلې شېک (قاهاو) له وې له سار دارېک دې وې و پېیدېتې اکه و وېرې ساردار کې و په چکې سمېر کې د چت و قېلېلې شېک کې له وې ناوېشاني ما یانې له دې پرسېت و ئویش په چاوی په له فرمې سکې وې پېیدېتې، په عامه قېلېلې شېک کې دې وېت فریوی بدا و دېتې ما یې کی خشم په تې هې و دې وېت په بیانوی خوار دنی خشم بیباته کونکې و دواي پشوودان د تېمې وې ما وې. سمېرې باوې پېدېکات، په عامه په پولې یې کې له پېدا دېت و په نهېنې پېیدېتې: قېلېلې درې دېکات و دوژمنت و قسې دایکېشی بېردنې کولونکې و، کې وای په گوتو وې و ناوېشانې کېشی با دارېکې بېر و شې و دې نگیشی ناخشم، په یې یې کسېر په دزې قېل و یې وې دېستی په پولې دې گرت و په یې کې وې هېدېن، پاشان ماندو و دېت و داوای ئاو دېکات و کېر و شکیش لای کیسې ئاوی په دېننه. دواي پشوودان خې وې دېت و خېرېک دېت خې وې له بکې وېت گویې له دې ننگېک دېت و دې ناسېتې وې دې نگی دایکېشی تی و خې را بېرې و دایکې اداکات و خې دې خاتې ئامېزې و داوای له بووردنې له دېکات و پاشان سوپاسی په پولې کې دېکات.

شېوازی نووېنې چېرې کې شېعر
سېرې تا دېت بزانېن شېوازی نووېنې چېرې کې شېعر په منداېان:
(سوکوئاسان و یې وان و بې گړې و گې و تې با بېت په قې ناغې کانی
تېمېنې منداېان. په زېرېش چېرې کې شېعر هېمې یې و له سېر زمانې
با نندې و ئاژېان دې نووسن و دې یگې نې و).
دې توانېن په یېن چېرې کې شېعر کې سوکوئاسان و یې وان و بې گړې و گې و
تې بایې په و تېمېنې بې نووېسراوې و دې توانېن په ئاسانې ئېزېرې
بکېن و ماندو و هې ناسې سوار و په بې زارېان نېکات و له خو نندنې وې
په ردېوام بن، واتا له بې زار نابن تا وېلای بنېن و نه یخو نندنې وې.

چې ند نموونې یېک له چېرې کې شېعر کې:

خرتې کې له خې و هېستا

تا لای دایکې نې وېستا

یان

خرتې په چکې سمېرېس

خې و ئېزانې گېورېس

یان

ئەمەن ما ھەمەن خەمەن ھەمەن
كە تەبەت بە سەمەن
یان
جا پەپوولەش وتی پە
ئەتر ئاگات لە خەمەن
خەتەش کردی سیاسی
وتی ئەمەن زەمەن خەمەن

وئەمەن لە چەمەن شەمەن كەمەن

پەپوولەندی وئەمەن و شەمەن و چەمەن لە ئەمەن بەمەن نەمەن پەپوولەندی
پەچەمەن و پەمەن و زەمەن وئەمەن ناوونەن و ئەمەن چەمەن كەمەن
بەمەن و وونەمەن و وادەمەن بە ئەمەن تەمەن بگات، واتا گەمەن
مەمەن لە چەمەن شەمەن كەمەن نەگەمەن، دەمەن بەمەن وئەمەن كەمەن
لەمەن بەمەن چەمەن شەمەن كەمەن بگات، بەمەن پەپوولەش وئەمەن كەمەن وئەمەن بەمەن
چەمەن شەمەن كەمەن شەمەن، زەمەن بەمەن و پەمەن چەمەن جارەمەن خەمەن وئەمەن
چەمەن شەمەن كەمەن ئەمەن وئەمەن بەمەن، چەمەن ئەمەن وئەمەن كەمەن
پەچەمەن وئەمەن چەمەن شەمەن كەمەن نەمەن و بەمەن چەمەن شەمەن كەمەن مان بەمەن
نەگەمەن وئەمەن، ئەمەن بە ئەمەن وئەمەن و چەمەن شەمەن كەمەن تەمەن چەمەن و
مەزاجی مەمەن دەمەن وئەمەن.

لەم چەمەن شەمەن شەمەن، ھەمەن لایەنەمەن وئەمەن تەبەت بەمەن ھەمەن و
وئەمەن شەمەن كەمەن تەمەن وئەمەن سەمەن بەمەن زەمەن لایەتەمەن، جوان، ورد
و نوگەرییانە وئەمەن بەمەن، كەمەن بەمەن دەتوانم بەمەن زوو
سەرنجی مەمەن بەمەن كەمەن دەمەن و بەمەن ئەمەن وئەمەن مان لەمەن
وئەمەن كەمەن وئەمەن لە چەمەن شەمەن كەمەن دەمەن و چەمەن تەبەت بەمەن وئەمەن گەمەن،
ئەمەن ھەشتا فەری خەمەن وئەمەن نەمەن، چەمەن دەمەن مەمەن
سەمەن تا لەمەن وئەمەن دەمەن پەمەن دەمەن و پەمەن خەمەن وئەمەن.

لوت سەمەن و خەمەن

لوت سەمەن فەلمەمەن كەمەن نەمەن بەمەن مەمەن كەمەن ناوونەن كودساتەمەن و لەمەن خەمەن
بەمەن بەچەمەن سەمەن بەمەن دەمەن. ئەمەن لە ھەمەن شەمەن ئەمەن گەمەن وئەمەن،
بەمەن بەمەن كەمەن تەمەن وئەمەن دەمەن بەمەن شەمەن ئەمەن نووسینی
ئەمەن چەمەن شەمەن سەمەن چەمەن لەمەن فەلمەمەن كەمەن نەمەن بوو و كەمەن
تەمەن وئەمەن.

ئەمەن نەمەن

چەمەن شەمەن (خەمەن) بە زەمەن ئەمەن ئەمەن (سەمەن) نووسراو،
بەمەن مەمەن نەمەن گەمەن بەمەن ھەمەن مەمەن ئەمەن كورد بەمەن وئەمەن
و وئەمەن وئەمەن ئەمەن بەمەن، بەمەن ئەمەن نەمەن، بەمەن لەمەن

هيوای سـرکـوتن و پـشکـوتنی زیاتر بـ شاعیر فـرید اـزین، دـخـوازم
لـمـودوا خـی لـو و شانـ بـدووربـگـرت بـدنیا پاک و بـگـردـکـی
مندا نام و نـشیاون و کوردی نین و لـ کوردیدا وشـی گونجاو و
جوانتر هـی و هـر چـند ئـم چیرـکـشیر (خـرت) زـر درـژ نیـ،
بـمـام چیرـکـشیر کانی دیکـی درـژن و دـکـرت لـمـودوا بـچاوی
ئـمـش بکات و بـزمانـک بنووسـت هـموو منداـانی کورد تـی بـگـن.

ئـرسـلان حـسـن

سـرچاـوـکان:

چیرـکـشیر لـ ئـدـبی منداـانی کورد ... زـا شوان.
خـرت، فـرید اـزین، چاپـمـنی زانست، چاپی یـکـم ساـی ۱۴۰۰ی
هـتاوی، وـنـکـش: شـقایق نوسـرتی.